

Dr. KOVÁCS LAJOS

A SZOLGÁLAT JEGYÉBEN

PÜSPÖKI JELENTÉS

az 1984. november 15. és 1985. november 15. közti időszakról

1. Személyi változások, kinevezések

Legutóbbi Zsinati Főtanácsunk óta az egyházi központ személyzetében annyi változás történt, hogy Szekeres Árpádné Halmágyi Enikő tisztviselő augusztus 1-gyel lemondott állásáról és helye jelenleg üresedésben van.

Az alábbi kinevezéseket eszközöltem:

Rüsz Domokos volt brassói gyakorló segédlelkészt 1984. november 1-től segédlelkészi minőségben kineveztem Székelyszentmiklósról, és ugyanettől az időtől kezdődően kirendeltem a székelyudvarhelyi egyházközségbe. Farkas László városfalvi lelkészt december 1-től Korondra, Bíró Barna homoródszentpéteri lelkészt 1985. január 1-től Városhalvára helyeztem át. Rezi Elek bágyoni lelkész 1985. január 17-től október 23-ig az angliai manchesteri unitárius teológiai főiskolán folytatott teológiai tanulmányokat. Távollétének ideje alatt Székely Miklós csegezi gyakorló segédlelkészt kirendeltem Bágyonba. Bálint Imre gyakorló segédlelkészt március 1-től kineveztem Homoródszentpéterre. Nagy Endre gyepesi lelkészt június 1-től áthelyeztem Sárosra. Székely Miklós csegezi segédlelkészt október 1-től rendes lelkésznek kineveztem Kövendre. Farkas Lászlóné Kenyeres Margit okleveles énekvezért 1984. december 1-től Korondra, Nagy Endréné Szecsődi Rozália okleveles énekvezért 1985. szeptember 1-től Sárosra neveztem ki.

2. Nyugalomba vonult lelkészek

Bustya Albert sárosi lelkész, aki a vadadi egyházközségben nyolc hónapig és sárosi egyházközségben közel harmincöt évig szolgált, 1985. április 1-én betegnyugdíjba vonult. Öt hónappal később, augusztus 17-én elhunyt. A gyászjelentés szerint „életcélja a szolgálat volt; tette azt mindvégig hűséggel és odaadással, egészségesen és megrendült egészségi állapotában is.“ Temetésén a lelkészi szolgálatot Nagy Endre végezte. Az egyházkör részéről Inczeffy Károly felügyelőgondnok, a lelkészi kar nevében Benczédi Ferenc dombói lelkész búcsúztatta. Szülőfalujában, Nyárádszentlászlón helyezték végső pihenőhelyére. Itt Csongvay Attila köri jegyző és Kiss Mihály lelkész búcsúztatták. Temetésén az egyházi központot Székely László képviselte. Rövid nyugdíjas időszaka után elhunyt,

atyánkfiának adjon a gondviselő Isten csendes pihenést, lelkének örök üdvösséget.

Kiss Zoltán kövendi lelkész, aki a dicsőszentmártoni egyházközségben másfél évig, Abásfalván közel három évig, Raván öt és fél évig és Kövenden harminchat évig végzett szolgálatot. 70. életévét betöltve, augusztus 1-én nyugdíjba vonult. Lelkész atyánkfia ezutáni életére Isten áldását kérjük.

Mindkét lelkészünk öntudatos hűséggel, evangéliumi lelkülettel végezte nemes hivatását.

3. Püspöki tevékenységem

1985. január 1-én a püspöki lakásban a hagyományos újévi fogadáson kolozsvári gyülekezetünk egyházi és világi vezetői és hívei jelentős része vett részt. A bensőséges hangulatú találkozón dr. Erdő János főjegyző az elmúlt év jelentősebb egyházi tevékenységek ismertetése után az új esztendőben reánk váró feladatokat vázolta. Válaszomban hivatás szerinti munkánk további végzésére Isten áldását kértem.

Január 29-én a kálnoki egyházközség lelkészét, Várady Zoltánt és Szabó Károly gondnokot, az egyházi központ vezető tisztviselőinek jelenlétében kihallgatáson fogadtam.

Február 7—8 napjain részt vettem a Szocialista Demokrácia és Egyiség Frontjának Bukarestben tartott III. kongresszusán.

Február 6—7 napjain részt vettem a Protestáns Teológiai Intézet kétnapos ún. csendes napjain.

Március 7-én Justin Moisescut, az Ortodox Egyház Pátriárkáját 75. születésnapján köszöntöttem.

Március 5—6 napjain részt vettem a kolozs-tordai egyházkör lelkészeinek első negyedévi közérdekű és teológiai értekezletén, mely az alsó-felsőszentmihályi egyházközség újonnan elkészült gyülekezeti termében folyt le.

Március 28—31 napjain részt vettem az Unitárius Világszövetség (IARF) Vezető Tanácsának Frankfurtban tartott rendes évi gyűlésén és beszámoltam egyházunk életének fontosabb tevékenységéről.

Április 14-én a kolozsvár-napocai 3. sz. monostori egyházközség szeretetvendégségén előadást tartottam.

Április 19—27 napjain püspöki vizsgálatot tartottam a maros-küllői egyházkör 7 anya- és 4 leányegyházközségében. Ennek állandó tagjai voltak feleségem, András György előadótanácsos, Tana Ferenc főszámvevő és Kolcsár Sándor esperes. Inczeffy Károly felügyelőgondnok egy kivételével minden helyen, dr. Barabássy László főgondnok és dr. Murvay Sámuel felügyelőgondnok több alkalommal jelen voltak a vizsgálaton. Minden egyházközségben meglátogattuk a temetőt, keblitánási gyűlést és ünnepi istentiszteletet tartottunk. Mindenütt András György mondott imát, én egyházi beszédet.

A püspöki vizsgálat első állomása *Adámos* volt, április 19-én. Ez az egyházközség az elmúlt években a hívek nagy áldozatkészségével az egyház egyik legrégebb műemléktemplomát megjavította és az orgonát is használhatóvá tette. A templomban a gyülekezet nőtagjai által készített népi varrottások az ősi hajlékot melegebbé, barátságosabbá teszik. Mint-hogy évekkel ezelőtt a gyenge állapotban levő lelkészi lakás lebontásá-

ról volt szó, az egyházközség 1975-ben a község egyik szép házát megvette és azt Nyitrai Csongor lelkész és felesége kényelmes modern lakássá tették. A még meglévő régi lakás keblitanácsi gyűlések és vallás-erkölcsi nevelés célját szolgálja. A gyülekezetben a lelkész vezetésével férfidalárda működik. A templomlátogatás megfelelő, a hívek áldozatkészsége példaadó. Az istentiszteleten jelen volt és köszöntőt mondott Pátrunjel Dumitru ortodox lelkész. Püspöki vizsgálat meghagyta a szeretetvendégségnek a téli időszakban való megtartását és a lelkészi lakás külső javítását.

Küküllődombón, április 20-án, érkezésünkkor Benczédi Ferenc vezetésével közel 100 főnyi gyülekezet fogadott. A templomba az 1979-ben készített székelykapun belépőt egyetemes egyházunk egyik legmegragadóbb szép népi himzessel ellátott, világos, minden tekintetben kifogástalan Isten-háza fogadja. A püspöki látogatás tiszteletére a templom körül új léckerítést készítettek. A lelkészi lakás és telek jó állapotban vannak. Az egyházközség rendelkezik gyülekezeti teremmel, ahol a keblitanácsi gyűléseket, a vallás-erkölcsi nevelési órákat, a szeretetvendégségeket és a nemes hagyományokkal rendelkező, 1850 óta működő állandó, négyszögletű férfidalárda próbáit tartják. Benczédi Ferencné énekvezér irányításával 1974-től külön női dalárda is működik. Az egyházközségnek temetkezési társulata is van. Istentisztelet után a lelkészi udvaron a fúvószenekar játszott. A rendezett temetőben meglátogattuk a gyülekezet egyházi és világi vezetőinek sírjait. A dombói egyházközség élet-erős gyülekezet, evangéliumi lelkületű lelkésszármával, öntudatos világi vezetőkkel és buzgó egyháztaggal. Az ünnepi istentisztelet után Lupşa Simion ortodox lelkész mondott üdvözlő beszédet.

Dicsőszentmártonban április 21-én, vasárnap tartottuk a vizitációt. A gyülekezet lelkésze Fazakas Endre, énekvezére Szász Balázs. A 13. században épült műemlék templom, a lelkészi lakás és környéke példás rendben vannak. Az egyházközség a lelkészi telken levő régi harangozói lakásból gyülekezeti termet épített, minden tekintetben megfelelő berendezéssel. Az egyházközség férfidalárdával rendelkezik. Istentisztelet után a vizitáció meglátogatta Gvidó Béla esperes, Rédiger Árpád lelkész és az egyházközség világi vezetőinek sírjait. Az ünnepélyes istentiszteleten jelen voltak a testvérfelekezetek lelkészei is. Az ortodox egyház részéről Partenie Ion, a református egyház nevében Veress Károly mondtak üdvözlőt. A római katolikus egyház köszöntését Csíki Dénes plébános főesperes tolmácsolta. Az egyházközség élete lüktető, eredményes.

A *szőkefalvi* gyülekezetet és az ahhoz tartozó leányegyházközséget, *Küküllőszéplakot* április 22-én látogattuk meg. Lelkésze a súlyos láb-fájdalma miatt nyugdíjazás előtt álló Adorjáni Rudolf Károly. Délelőtt 11 órakor a küküllőszéplaki, az egyházi központ támogatásával nemrégén megjavított templomban tartottunk istentiszteletet. Erre az alkalomra néhányan eljöttek környékbeli szórványokban lakó híveink közül is. A gyülekezet, amely nemrégén még rendes lelkésszel rendelkezett, lélekszámában nagyon lecsökkent. A vizitáció tagjait a református egyházközség lelkésze, Fejér Endre köszöntötte. A temetőben felkerestük a Petrichovich Horváth család síremlékét. Meghagytuk a művirágoknak a templomból való eltávolítását.

Szőkefalván a keblitanácsi gyűlésen megállapítást nyert, hogy a gyülekezet életében az utóbbi években sok hiányosság adódott, és az egy-

házközség évek óta központi fizetési kötelezettségeivel komoly hátrálékban van, amelynek rendezésére a hívek ígéretet tettek. A gyülekezet a vizitáció fogadására a lelkészi lakáson külső és belső javításokat végzett, új kerítést és járdát készített. A templom jó állapotban van. Az egyházközséget felhívtuk megfelelő kapu készítésére a temető bejáratánál. Az istentiszteleten híveink mellett a testvérfelekezetek tagjai is szép számmal voltak jelen. Pop Viorel ortodox, Szabó Géza református és Papp Antal katolikus lelkész mondtak üdvözetet.

A *vámosudvarhelyi* leányegyházközséget április 23-án látogattuk meg. Bálint B. Ferenc lelkész buzgó tevékenysége eredményeképpen az addig stagnáló gyülekezet lendületes fejlődésnek indult, a hívek adakozása és az istentiszteletek látogatása példaadó. A zsúfolásig megtelt imaházban Fejér Júlia református lelkész mondott üdvözetet.

Désfalván az ifjú lelkész néhány év alatt a gyülekezetben elismeréseméltó munkát végzett. Az addig elhanyagolt lelkészi telken sok javítás és rendezés történt. A lelkészi lakás korszerűsítése folyamatban van.

Désfalván meglátogattuk a reformátusokkal és ortodoxokkal közös temetőt, amelynek kintartására és az ott nyugvó jóltevők sírjainak megfelelő gondozására utasítást adtunk. A vizsgálószerk meghagyta szeretetvendégségek szervezését a téli időszakban. Az istentiszteleten Bíró Endre református lelkész mondott üdvözetet.

A *haranglábi* kis lélekszámú gyülekezetet április 24-én látogattuk meg. A templom jó állapotban van, de a lelkészi lakáson és a környező melléképületeken nagyon meglátszik, hogy a több mint 10 éve ott szolgáló lelkésznek nincs családja és állandó jelleggel nem tartózkodik az egyházközségben. A berendezés nélkül álló lelkészi lakás nagyon sivár képet mutat. Az istentisztelet alkalmával a templom teljesen megtelt. A közös férfidalárda két alkalommal énekelt, Szücs Ervin református lelkész vezetésével, aki üdvözlő beszédében örömmel hangoztatta a két felekezet közötti testvéri viszonyt. Püspöki vizsgálószerk meghagyta a lelkészi lakás javításának befejezését és berendezését, a melléképületek rendbetételét, az ügyvitelnek az eddiginél pontosabb végzését, a szeretetvendégségeknek a lelkészi lakásban való tartását.

A Segesvár közelében levő *Küküllőszárdon* április 26-án tartottunk vizsgálatot. Az egyházközségnek már évtizedek óta nincs állandó lelkésze, de Nagy Ferenc segesvári lelkész példaadó, önzetlen, fáradságot nem ismerő munkája és az istentiszteletek rendszeres tartása eredményeképpen a kis lélekszámú gyülekezet él és virágzik. Lelkész kitartó tevékenységével és a hívek áldozatkészségével a templomot és a lelkészi lakást kijavították. Bíró István református beszolgáló lelkész üdvözlő beszédében hangoztatta, hogy a két egyházközség lelkésze és híveik között teljes az összhang és bensőséges az együttműködés az ortodox gyülekezet tagjaival is.

Este a *fehéregyházi* leányegyházközségben bensőséges istentiszteletet tartottunk. A leányegyházközség lélekszámban állandóan gyarapodik. Az istentiszteleten Krizbai Imre református és Aroneasa Aron ortodox lelkész mondtak üdvözetet.

A püspöki vizsgálószerk utolsó állomása április 27-én *Segesvár* volt, az a gyülekezet, amelyben a hívek száma nő, és lelki gondozásuk nagy buzgósággal folyik. Az istentiszteleten és az azt követő tartalmas ünnepélyen

dr. Dávid László lelkész a reformátusok, Boian Ioan lelkész az ortodoxok, Arai János plébános a katolikusok és Grau Mihály lelkész a szász lutheránusok üdvözlését tolmácsolták. A vizsgálat bensőséges szeretetvendégséggel zárult, amelyen a testvérfelekezetek lelkészei is részt vettek.

Sajnos a tervbevevett vizsgálat megyesi egyházközségünkben a lelkész betegsége miatt elmaradt. Az egyházközségben az őszre tervezett további vizsgálatoknak is jövő tavaszra kell maradniuk.

Megállapíthatjuk, hogy az eddigi püspöki vizsgálatokhoz hasonlóan, a vizsgálatnak ez a része is eredményesnek bizonyult. A gyülekezetek látogatásunkra felkészültek. Az egyházközségekben véghezvitt javítások ezt a célt szolgálták. De ennél sokkal fontosabb az, hogy a vizsgálat során meggyőződésünk szerint sikerült híveinkben a hithűséget, az egyházunkhoz való törhetetlen ragaszkodást és a feltétlen élni akarást erősíteni. Örvendetes, hogy egyetlen eset kivételével a testvéregyházak istentiszteleteinken lelkészeikkel képviseltették magukat, és hitet tettek a közös célok, az evangélium ügyéért való munka szükségessége mellett.

Május 5-én részt vettem az ortodox egyház önállóvá válásának 100-ik évfordulója alkalmából tartott nagyszabású bukaresti ünnepeken, amelyen a külföldi ortodox egyházak is népes küldöttségekkel képviselték magukat.

Május 12-én feleségemmel, dr. Erdő János főjegyzővel és Andrási György tanácsossal együtt Korondon részt vettem Farkas László volt városfalvi lelkész és felesége, Kenyeres Margit énekvezér beköszöntő ünnepségén, amelyen szomszédos egyházközségek számos lelkésze és tagja is jelen volt. Az ünnepi istentisztelet keretében a női dalárda az új énekvezér vezetésével több énekszámot adott elő. Az ünnepi istentisztelet után az egyházkör nevében Báró József esperes, az egyházközség részéről Lukácsi Mózes beszolgáló lelkész, a lelkészi kar és a szülőfalu nevében Bencző Dénes homoródalmási lelkész mondtak üdvözlést. Lukácsi Mózes nyugalmazott lelkész és felesége néhány hónapon át a hívek teljes megelégedésére végezték beszolgáló munkájukat. A római katolikus egyházközség főesperese, Antoni János meleghangú üdvözlést mondott. Az ünnepeken és az azt követő közebeden a római katolikus egyházközség esperesén kívül a fenyőkút-pálpataki plébános is részt vett.

Május 23-án a Szocialista Demokrácia és Egység Frontja plenáris ülésén vettem részt Bukarestben.

Június 6—26 napjain dr. Eugene Pickett, az észak-amerikai unitárius univerzalista egyházak elnöke és felesége meghívására, feleségemmel együtt részt vettem az ottani egyház Atlantában tartott évi gyűlésén. Ugyanakkor meglátogattam Bostonban az egyházi központot és több egyházközséget.*

Az Egyesült Államokban eltöltött három hét eredményes volt. Összesen mintegy 10 alkalommal adódott lehetőség arra, hogy kisebb vagy nagyobb számú érdeklődő előtt itteni életünkről tájékoztatást adhattunk és a feltett kérdésekre válaszolhattunk. Általában megállapíthattuk, hogy az ottani hívek nagy része a mi viszonyainkról és egyházi életünkről keveset tudnak, de érdeklődésük teljesen pozitív volt.

* A látogatásról a Keresztény Magvető f. é. 3. számában részletes beszámoló jelent meg.

Július 22-én részt vettem lelkészeink 12 napos továbbképző tanfolyamának megnyitó ünnepélyén.

A július 24-én tartott elnökségi értekezlet elhatározta, hogy Balázsi László szentháromság-kisadorjáni lelkész ellen, minősíthetetlen magatartása miatt fegyelmi eljárást indít.

Augusztus 10—11 napjain ment végbe a sinfalvi egyházközség új lelkészi lakásának ünnepélyes felavatása és azt követően a kolozs-tordai egyházkör évi rendes közgyűlése. Legnagyobb sajnálatomra a két nappal korábban fellépett tüdőgyulladásom akadályozott abban, hogy ezeken az ünnepi alkalmakon részt vegyek. Távollétemben az egyházi főhatóságot dr. Gyarmathy Árpád főgondnok képviselte. A lelkészi lakást felavató beszédemet és másnapi ünnepi prédikációmát felkérésemre Andrási György előadótanácsos olvasta fel. Ugyanő helyettesített a kolozs-tordai és maros-küküllői egyházkör lelkészeinek augusztus 13-i Kolozsváron, valamint székelykeresztúr-udvarhelyi és sepsiszentgyörgyi egyházkör lelkészeinek augusztus 15-én Székelyudvarhelyen tartott békegyűlésein.

Szeptember 16—18 napjain az összes romániai egyházak rendezésében fővárosunk București nevű szállodája üléstermeiben nagyszabású békegyűlés volt, amelyen 15 hazai egyházból az alábbiak szerint képviseltették magukat: a román ortodox egyház 230, a római katolikus 35, a szász evangélikus 9, a magyar evangélikus 6, a református 20, az unitárius egyház 8, az óhitű keresztény egyház 4, a gregoriánus örmény 4, a szerb ortodox 2, a baptista 10, az adventista 10, az evangéliumi keresztény egyház 6, a pünkösdista 10, az izraelita 6, a muzulmán 5 résztvevővel, összesen 365 képviselővel vett részt. Az unitárius egyház részéről jelen voltak: dr. Kovács Lajos püspök, dr. Erdő János egyházi főjegyző, dr. Barabássy László főgondnok helyett Mikó Lőrinc egyházi tanácsos, dr. Szabó Árpád teológiai tanár, valamint Kolcsár Sándor, Benedek Sándor, Báró József és Gál Jenő esperesek. Külföldről mintegy 25-ön vettek részt a gyűlésen. Világszövetségünk képviselőjében jelen volt és általános helyesléssel fogadott beszédet mondott Diether Gehrman főtitkár. Én beszédemben egyházunk békemunkáját ismertettem, a csoportgyűléseken dr. Erdő János, dr. Szabó Árpád és Kolcsár Sándor egyházunk határozott béketörekvéseit juttatták kifejezésre. A végig magas színvonalú békegyűlés, amelyen záróbeszédet Justin Moiescu pátriárka mondott, teljes egyhangúsággal fogadta el a gyűlés békefelhívását az összes kormányokhoz s a világ minden népéhez, a béke megőrzése és főképpen az atom- és csillagháború megakadályozása és a fokozatos le szerelés megvalósítása érdekében.

Szeptember 20—24 napjain, a bukaresti békegyűlés után közvetlenül került sor az IARF európai békekonferenciájára Hollandiában, az Utrecht melletti Ernst Sillen konferencia központban, amelyen egyházunkat dr. Erdő János főjegyzővel együtt én képviseltem. Ez a békegyűlés, melynek tárgya „A béke — elkötelezettségünk a jövőre“, az évenkénti holland ökumenikus héttel egyidőben folyt le. 11 európai országból, ezen kívül Japánból és az Egyesült Államokból, mintegy 70-en voltak jelen, akikhez a gyűlések során mintegy 200 érdeklődő kapcsolódott. A gyűlést dr. Roy Smith, világszövetségünk elnöke vezette. A fő előadásokat Fockema Frans Andrae Hollandiából, Hiroshi Fuse lelkész Japánból, George Cox és dr. Sheila Crosskey Angliából, dr. Auguste Werner

professzor Svájcból, Stephan Shick az Egyesült Államokból és jómagam tartottuk.

En a romániai egyházakról, a bukaresti békenagygyűlésről, közelebbről egyházunk békemunkájáról és a testvéregyházakkal fennálló ökumenikus kapcsolatokról tartottam előadást.

Szeptember 21-én, az Utrecht melletti Baarn nevű kis városban ünnepi istentisztelet volt, amelyen az egyházi beszédet dr. Erdő János egyházi főjegyző tartotta. A gyűléseket követő két napon több csoportra oszolva a környékbeli remonstráns, liberális református és mennonita gyülekezetekben tartott békegyűléseken vettünk részt. A konferencia békenyilatkozatot fogadott el.

Október 7—11 napjain teológiai szakvizsgán vettem részt. Eredményes vizsgát tett Kovács István IV. éves hallgató.

Október 13-án részt vettem a brassói egyházközség megalapításának 100. évfordulója alkalmával rendezett ünnepi istentiszteleten. Ez alkalomra a Keresztény Magvető legutóbbi számának különnyomataként megjelent Szabó Sámuelnek az egyházközség 100 éves történetét tartalmazó tanulmánya. A bensőséges ünnepségen Gál Jenő köri esperes mondott imát és én tartottam egyházi beszédet. Májay Endre lelkész köszöntője után dr. Fazakas Miklós felolvasta Szabó Sámuelnek erre az alkalomra írt beszámolóját és tolmácsolta az egyházközség üdvözlését. Májay Endrené énekes-zér vezetésével a férfi énekkar több énekszámot adott elő. Jelen volt néhány környékbeli rendes és nyugdíjas lelkészünk. Az istentiszteleten részt vettek Szabó Károly református, Prodea Vasile ortodox esperesek, Hajdú Gyula római katolikus főesperes, Mathias Pelger, a szász evangélikus egyház vezető lelkésze és Raduk Zsolt magyar evangélikus lelkész, akik meglehangú köszöntő beszédet mondtak, s az ünnepséget követő közebeden is részt vettek.

Október 27-én ment végbe a Kiss Zoltán lelkész nyugdíjba menetele miatt megüresedett kövendi lelkészi állásba az egyházközség egyhangú meghívása alapján kinevezett Székely Miklós ifjú lelkész beiktatása. Benedek Sándor esperes beiktató beszéde és az új lelkész beköszöntő egyházi szolgálata után egyházi beszédemben én köszöntöttem az új lelkészt és a gyülekezetet. A lelkészi kar nevében Lőrinczi Károly beszélő lelkész mondott köszöntőt. A szülőfalu, Homoródszentpéter és a Homoród-mente üdvözlését Keresztes Sándor homoródszentpáli lelkész tolmácsolta. A beiktató istentisztelet szeretetvendégséggel zárult.

4. Lelkésznevelés

Teológiai hallgatóink lelkészi szolgálatra való rendszeres felkészítése az 1984—85. tanév második felében is tanáraink lelkiismeretes munkája nyomán, általában a kívánalmaknak megfelelően folyt. A hallgatóink eredményei megnyugtatóak.

Február 6—7 napjain folytak le az intézet két napos ún. csendes napjai. Ez alkalommal az unitárius hallgatók előtt az alábbi előadások hangzottak el: 1. Szabó Zoltán sinfalvi lelkész: „A Biblia, mint hit- és életfelfogásunk forrása“. 2. Kedei Mózes újszékelyi lelkész: „Az örökévaló és időszerű elem szószéki és szertartási szolgálatunkban.“ 3. Fazakas Ferenc tordai lelkész: „A hívek lelki gondozása mint gyülekezet-építés.“ Mindhárom lelkész tartalmas mondanivalójával és színvonalas bibliamagyarázatával járult hozzá a csendes napok sikeréhez.

A reggeli istentiszteletek rendszeresen folytak. A bennlakás felügyelője dr. Szabó Árpád professzor. Hallgatóink mindhárom ünnepen megfelelő eredménnyel legátusi szolgálatokat végeztek. Legátust fogadó egyházközségeknek és lelkészeknek ezúton is hálás köszönetet mondunk. Fegyelmi eljárásra nem került sor. Mindent megtettünk annak érdekében, hogy a jövő tanulmányi évre nagyobb számban vehessünk fel hallgatókat, és hogy a korábban érettségizett ifjak felvételire való jelentkezése is lehetővé váljon.

5. *Békeszolgálatunk*

Az eddigiekben több vonatkozásban beszéltem egyházunk békemunkájáról. Tudatában vagyunk annak, hogy a ma legközpontibb, legdöntőbb jelentőségű ügye a nagy veszélyben levő béke minden rendelkezésünkre álló eszközzel való megvédése. Ennek érdekében az elmúlt nyáron két csoportban, Kolozsváron és Székelyudvarhelyen gyűltek össze lelkészeink békegyűlésre. Ezeken a gyűléseken, nagy meglepődésünkre a lelkészek részéről olyan megnyilatkozások hangzottak el, hogy azoknak nagy része megérdemelné, ha volna reá mód, nyomtatásban való megjelentetésüket. Ezek a megnyilatkozások is egyértelműen bizonyítják milyen nagy fontosságú helyet foglal el lelkészeink szószéki szolgálatában és híveink mindennapi életében a béke megvédésének ügye. Ebben a szellemben juttattuk kifejezésre következetes békeakarátunkat az észak-amerikai látogatás alkalmával, a bukaresti nagy békekongresszuson és a hollandiai békegyűlésen, és nem szűnünk meg ebben a szellemben szolgálni egyházunkat, népünket a jövőben is.

6. *Külföldi kapcsolataink*

Legutóbbi évi főtanácsi gyűlés óta hivatalos minőségben egyházunkat nem látogatta meg senki, de mint turisták többen tettek látogatást az egyházi központban és egyes egyházközségekben. Kapcsolatunk Világszövetségünk tagegyházaival bensőséges. Így dr. Erdő János egyházi főjegyző Prágában vett részt a nagy 16. századi reformátor, Palaeologus Jakab halála 400. évfordulóján tartott emlékgyűlésen, ahol előadást is tartott. Dr. Szabó Árpád professzor a Svájcban tartott IARF európai konferencián képviselte egyházunkat.

Rezi Elek lelkész ebben az esztendőben tíz hónapot a manchesteri unitárius főiskolán töltött. A napokban hazaérkezett, lelkészi tevékenységét egyházközségében újra megkezdte. Angliai tartózkodása az intézet princípálisának igazolása szerint nagyon eredményes volt.

7. *Kiadványaink*

Megjelent az 1985. évi Unitárius falinaptár. A Keresztény Magvető évenként négy alkalommal jelenik meg.

8. *Kapcsolatunk a Vallásügyi Hivatal vezetőivel és helyi megbízottai-
val bensőséges. Jóindulatú támogatásukat az egész év folyamán élveztük,
melyért ezúton is hálás köszönetet mondunk.*

9. Halottaink

Dr. Nagy Jenőné Murvay Júlia ny. tanárnő, Egyházi Főtanácsunk tagja 1985. március 8-án, életének 68. évében Kolozsváron váratlanul elhunyt. Temetésén a gyászszertartást én végeztem, a sírnál dr. Erdő János főjegyző és szülőfaluja, Újszékely nevében Kedei Mózes lelkész búcsúztatták.

Szathmári Géza ny. lelkész 1985. április 17-én életének 78. évében Tordán elhunyt. Temetésén a szolgálatot Fazakas Ferenc lelkész végezte; az egyházi központ részvétét Székely László, a Nyugdíjintézet vezetője tolmácsolta.

Özv. Kiss Jenőné Nyiredi Ilona, volt keményfalvi lelkész özvegye, Kiss Jenő fogarasi lelkész édesanyja 1985. április 29-én Fogarason elhunyt. Temetésén a lelkészi szolgálatot Vass Mózes homoródkőhalmi lelkész végezte.

Özv. Darkó Béláné Gyulai Janka, Darkó Béla marosvásárhelyi esperes lelkész özvegye, június 21-én, 61 éves korában, Marosvásárhelyen elhunyt. Temetésén a gyászszertartást Kolesár Sándor esperes-lelkész végezte.

Ajtay János, hosszú időn át az egyházi központ belső pénzügyi ellenőre és a kolozsvári egyházközség könyvelője, életének 89. évében július 16-án Kolozsváron meghalt. Tartalmas életét Szabó Dezső lelkész méltatta. A gyászoló családnak az egyházi központ és egyházközség képviselői fejezték ki részvétüket.

Özv. Sófalvi Domokosné Osváth Polixénia ny. óvónő, Sófalvi Domokos korán elhunyt csekefalvi lelkész özvegye 89 éves korában, július 19-én elhunyt. Székelykeresztúron búcsúztatták. Temetése Báró József esperes-lelkész szolgálatával Székelyszentmiklóson volt.

Özv. Pálffy Albertné Benedekffi Róza, volt medeséri lelkész özvegye szeptember 16-án, életének 80. évében, Székelyudvarhelyen meghalt. A lelkészi szolgálatot temetésén dr. Szász Dénes lelkész végezte.

Emlékük legyen áldott!

*

Az elmondottakat az alábbiak szerint próbálom összefoglalni:

Az egyházi vezetőség ennek az esztendőnek a folyamán is igyekezett munkáját hivatásszerűen végezni. Ebben nagy segítségünkre volt az egyházi központ tisztviselőinek lelkiismeretes kötelességteljesítése, valamint az egyházkörök egyházi és világi vezetőinek öntudatos tevékenysége, amely lehetővé tette, hogy valláserkölcsi életünk az alkotmány által biztosított feltételek mellett zavartalanul folyjon. Azoknak, akik egyházunk, népünk és országunk iránti hűséggel végezték a reájuk bízottakat, ezért külön köszönet tulajdonképpen nem jár, mert ezt magától értetődő követelménynek tartjuk. Az elismerést mégis megérdemlik mindazok, akiknek szívügye az egyházunk szüntelen előhaladását szolgáló szeretetszolgálat.

Külön hangsúlyozni szeretném azt a nagy felelősséget, amely gyülekezeteink megfelelő, a kor színvonalán álló irányítása tekintetében elsősorban lelkészeinkre hárul. Megelégedéssel állapíthatjuk meg, és ezt

a megállapítást a püspöki vizsgálatok rendjén tapasztaltak csak megerősítik, hogy lelkészeink túlnyomó része a gyülekezetben valóban hivatást teljesít. Köztudomású, hogy a lelkész személye, példaadása, megfelelő fokon álló szellemi felkészültsége és lelki adottsága, családi élete és egész tevékenysége döntő módon befolyásolja a gyülekezet életét. Ha e tényezők bármelyikében hiányosság mutatkozik, az a gyülekezet egységének és eredményes munkájának rovására történik. Ezért a lelkészeink részére felállított mérték nagyon magas és minden lelkész részére kötelező. Ennek alapján mindent megteszünk ennek a követelménynek érvényesítéséért; minden hiányosságot igyekszünk megfelelő szigorral, de evangéliumi lelkülettel kiküszöbölni.

Az egyházunk egy évi tevékenységét bemutató általános jelentés egy egész sor olyan időszerű kérdést érint, amelyek minket mint állandó feladatok évek óta foglalkoztatnak. Egyházi Főtanácsunk hivatása, hogy azokat újra meg újra megvizsgálja, és azoknak lehetőség szerinti megnyugtató megoldásában nyújtson segítséget.

UNITÁRIUS ISTENTISZTELETI ÉS SZERTARTÁSI REND

(Tervezet)

Korunkban magánüggévé lett a vallásgyakorlat. Ez a változás minden egyháztagtól hitből fakadó, személyes döntést vár. Ennek függvényévé vált az istentiszteleten való részvétel is. Mindez azt jelenti, hogy egyházi életünkben megnőtt az istentisztelet fontossága.

A vallásos élet elmélyítésében nagy szerepe van a család mellett az istentiszteletnek. Ezért kell fokozottabb jelentőséggel figyelni arra, hogy istentiszteleteink közvetlenebbek, vonzóbbak és hatásosabbak legyenek. Ha a tanácsra, vigasztalásra, erősítésre vágyó nem kapja meg azt, ami neki segítséget jelent, elmarad az istentiszteleti közösségből. Akinek pedig tele van a szíve örömmel, az az istentiszteleten is örülni akar, de ha az énekből, imádságból és egyházi beszédből hiányzik az Istenre talált szív boldog öröme, akkor ugyancsak távolmarad.

Mindez azt az igényt támasztja alá, hogy istentiszteletünknek meg kell újulnia. Először tartalmában kell a hívó ember lelki igényeihez alkalmazkodnia és kérdéseire megnyugtató választ adnia. Ugyanakkor azonban nem hanyagolható el a forma sem, mint amely a közlés leghatásosabb eszköze.

Ismeretes, hogy már a hetvenes évek teológiai és egyházi érdeklődésének homlokterében az istentisztelet és szertartások egységesítése állott. A lelkeszi értekezletek éveken át foglalkoztak e kérdéssel, elemezték mind hitelvi, mind liturgiai szempontból istentiszteleti és szertartási rendünket. Ez vezette a Szerkesztőséget arra, hogy újból az érdeklődés középpontjába helyezze az istentisztelet kérdését. Az itt közölt tervezetnél figyelembe vettük a Missziói Bizottság javaslata mellett az egyházköri közgyűlések és a körök képviselőiből alakult bizottság szempontjait és észrevételeit. Reméljük, hogy ezzel megtesszük az első lépést az istentiszteleti és szertartási rend egységesítése és korszerűsítése felé.

ISTENTISZTELETI ÉS SZERTARTÁSI REND

I.

ISTENTISZTELET

VASÁRNAPI ISTENTISZTELET

A. Az istentisztelet ideje

Az istentisztelet vasárnap de. 11 órakor, indokolt esetben 10 órakor, három harangszó után kezdődik; a kezdés időpontját önkényesen megváltoztatni nem lehet. Ha a gyülekezeti élet zavartalansága igényli s erre